

บัญชีนอกเวลา บัญชีแยกประเภท

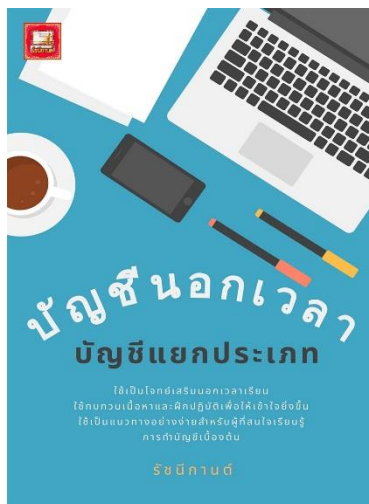
ใช้เป็นโจทย์เสริมนอกเวลาเรียน
ใช้ทบทวนเนื้อหาและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น
ใช้เป็นแนวทางอย่างง่ายสำหรับผู้สนใจเรียนรู้
การทำบัญชีเบื้องต้น

รัชนิกา นต์

ผู้เขียน : รัชนิกา นต์

ปกและศิลปกรรม : รัชนิกา นต์

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

'ปัญชีนอกเวลา'

ใช้เป็นโจทย์เสริมนอกเวลาเรียนสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาปัญชี

ใช้ทบทวนเนื้อหาและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้นสำหรับผู้เรียนวิชาปัญชี

ใช้เป็นแนวทางอย่างง่ายสำหรับผู้สนใจเรียนรู้การทำปัญชีเบื้องต้น

ชวนคุย

'บัญชีนอกเวลา' ไม่ใช่ตำรา เพราะดิฉันรวบรวมจากเอกสารเตรียมสอนอย่างง่ายที่ทำขึ้นเองตอนเป็นครูสอนบัญชี เนื้อหาเน้นให้รู้และเข้าใจง่าย ฝึกปฏิบัติได้โดยไม่ติดขัดกับคำว่า 'ยาก' จึงเหมาะกับผู้สนใจเรียนรู้บัญชีเบื้องต้น ผู้เรียนอยู่แล้ว อาจารย์ผู้สอน ซึ่งก็แล้วแต่ว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบไหน เช่น ทบทวน ฝึกปฏิบัติจากโจทย์เสริมเพิ่มเติม หรืออื่น ๆ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า 'บัญชีนอกเวลา' จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจได้ไม่มากนักน้อย ซึ่งใจจริงก็อยากให้ได้มากละค่ะ

ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาด้วยความซาบซึ้งใจยิ่ง
ขอบคุณผู้สนใจทุกท่านและสนับสนุนผลงานค่ะ

ด้วยไมตรีจิต

รัชณีกานต์

บทที่ 4

บัญชีแยกประเภท

แยกประเภทบัญชี

ตามที่คุยให้ฟังตั้งแต่บทแรกจนถึงบทล่าสุดแล้วว่าในร้านรวงของเราต้องมีบัญชีเข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก ไม่ว่าขนาดของร้านจะเล็กหรือใหญ่ แต่เชื่อเถอะว่าเมื่อเราเริ่มดำเนินการเมื่อไหร่ เจ้าบัญชีทั้งหลายก็จะทยอยมาอยู่กับเราเป็นพรวน ซึ่งก็แล้วแต่เราว่าจะจัดสรรให้เหมาะสมกับร้านเรายังไง หมายถึงไม่ให้เราเหนื่อยกับการจัดระเบียบพวกมันเกินไป เพราะล้าพั้งค์ันสมองหากลยุทธ์ไปแข่งกับร้านค้าอื่น ๆ เราก็เหนื่อยมากพอแล้ว

บัญชีแยกประเภทก็จะให้ประโยชน์แก่เราในแง่ของการช่วยเราจัดระเบียบเจ้าบัญชีมากมายให้อยู่ในที่ในทางของมัน ช่วยให้เรามองเห็นภาพรวมแต่ละบัญชีนั้นได้ชัดเจน

ถ้าจะให้เปรียบเทียบ ก็คงเปรียบเทียบกับตู้เสื้อผ้า ถ้าเรามีเสื้อผ้าหลายชนิด อย่างเช่น กระโปรง กางเกง เสื้อยืด เสื้อเชิ้ต ผ้าสี ผ้าลาย ฯลฯ หากอยากรู้ว่าแต่ละชนิดของมันมีจำนวนเท่าไร เพื่อให้นับจำนวนได้ง่าย

และเร็ว เราจำเป็นต้องมีตู้เสื้อผ้าแยกแต่ละชนิดไว้ คราวนี้ ถ้าอยากรู้ ก็แค่เปิดเฉพาะตู้นั้น ๆ แล้วนับ ครู่เดียวก็ถ้วน

บัญชีแยกประเภทก็เช่นกัน มันเป็นสมุดที่เก็บรวบรวมข้อมูลของบัญชีแยกเป็นเล่ม ๆ เช่น บัญชีแยกประเภทเงินสด บัญชีแยกประเภทเงินฝากธนาคาร บัญชีแยกประเภทลูกหนี้ ฯลฯ ชื่ออย่างเป็นทางการก็คือ สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป (General Ledger)

ทีนี้ ถ้าเราอยากรู้เกี่ยวกับบัญชีเงินสด เช่นว่ารับเท่าไร จ่ายเท่าไร รับเข้ามาจากอะไร จ่ายเป็นค่าอะไรออกไป วันไหนรับ วันไหนจ่าย เราก็แค่เปิดสมุดบัญชีแยกประเภทเงินสด มองไปปราดเดียวรู้เรื่องหมด ง่าย เร็ว สะดวก

ว่ากันตามจริง เราก็สามารถดูข้อมูลพวกนั้นได้จากสมุดรายวันทั่วไบนั่นแหละ แต่ว่ามันช้า มันนาน มันตาลาย ดูเฉย ๆ ก็ไม่จำ เพราะข้อมูลมันเยอะ เราก็ต้องดูไป โน้ตไป กว่าจะได้ข้อมูลครบ กินเวลานานโข สมุดบัญชีแยกประเภทเงินสดจึงอำนวยความสะดวกได้มากกว่า

อาร์มภททยกย่องเจ้าสมุดบัญชีแยกประเภทไว้หลายบรรทัดแล้ว คราวนี้ ก็ได้เวลาอวดโฉม มาดูหน้าตาของสมุดบัญชีแยกประเภทกัน

ชื่อบัญชี.....								เลขที่.....			
พ.ศ.....		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.....		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.

รูปร่างหน้าตาที่จะสะท้อนสองส่วยหรือเช่นนี้ แต่ถ้าเราพิจารณาว่าเส้นสายเยอะแยะ ลายตาไปหมด เราก็สามารถย่อรูปแบบลงได้อีกเรียกว่าทำยังไงก็ได้ให้เราพอใจ และบันทึกมันได้ง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าอย่างนั้น ก็มาดูอีกรูปแบบหนึ่ง ฉบับย่อลงหน่อย ภาษาบัญชีก็เรียกกันว่า 'ตัวที' (T-account) แบบนี้

ชื่อบัญชี.....				เลขที่.....			

โล่งสบายตาขึ้นมากโข แต่ไม่ได้หมายความว่ามันจะช่วยให้เราบันทึกข้อมูลได้เร็วขึ้นกว่าแบบมาตรฐานนะ แค่ว่าช่วยให้ตาโล่ง ๆ เท่านั้น แต่ยังไงก็ตาม บัญชีแยกประเภทเงินสด ควรเป็นแบบมาตรฐานไว้สัก 1 เล่ม ส่วนบัญชีแยกประเภทเล่มอื่น ๆ ก็ตามสะดวก

หลักการบันทึกบัญชีแยกประเภท

หลังจากได้ยลโฉมอันสวยงามของสมุดบัญชีแยกประเภททั้งแบบมาตรฐานและฉบับย่อตัวทีแล้ว เราก็เริ่มเก็บข้อมูลจากสมุดรายวันทั่วไปมาบันทึกได้เลย ในวงบัญชี เราก็จะพูดกันว่าการผ่านรายการ (Posting) หรือถ้าให้กระชับขึ้นก็ว่าโพสต์ และโปรดสังเกตว่าลักษณะของสมุดบัญชีแยกประเภทจะมี 2 ด้านตามหลักบัญชีคู่ คือด้านเดบิต ทางซ้ายมือ กับด้านเครดิต ทางขวามือ

แต่เดี๋ยวก่อน..

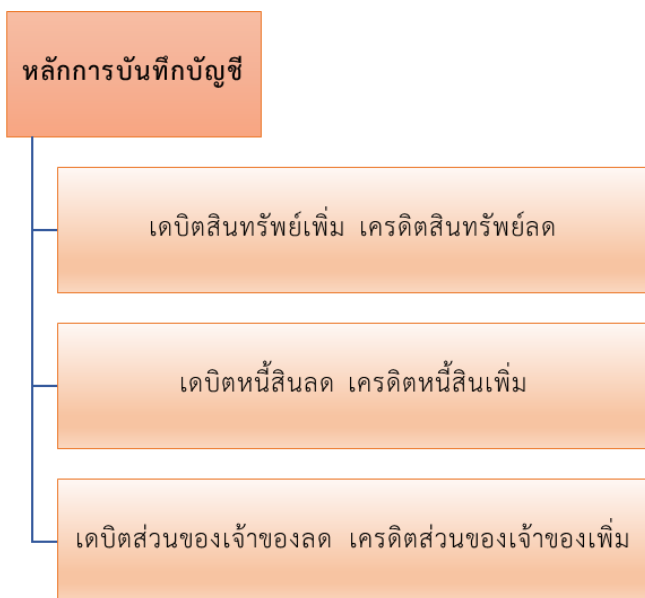
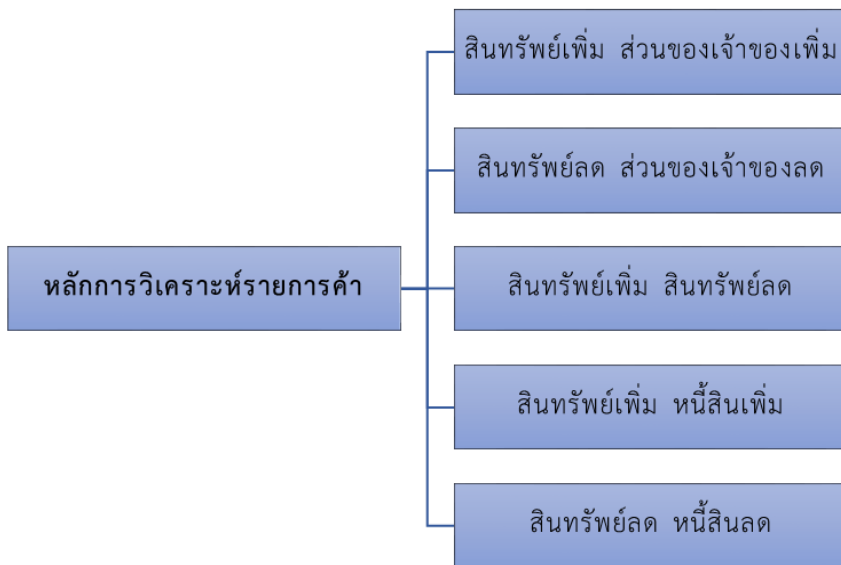
ยังจำกันได้แม่น ๆ ใช่มั้ย? ใหม่ว่าองค์ประกอบบัญชีจะมีด้วยกัน 3 หมวด คือ สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ ในแต่ละหมวดก็จะมีบัญชีของตัวเองอยู่หลายบัญชี แน่แน่นอนว่าเราไม่สับสนอยู่แล้ว เพราะเรามีเลขที่บัญชีกำกับไว้เสร็จสรรพ สำคัญคือยังจำกันได้

แล้วยังจำกันได้แม่น ๆ อีกใช่มั้ย? ใหม่ว่ารายการค้าที่เกิดขึ้นจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นและลดลงของของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ

หลักการวิเคราะห์รายการค้าก็ยังจำกันได้อยู่ใช่ไหม

หลักการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ ก็คาดว่าจะยังจำกันได้

แต่เพื่อให้มั่นใจยิ่งขึ้น จะฉายภาพซ้ำอีกที แบบนี้

มาต่อ..

เมื่อเราจะเก็บข้อมูลของบัญชีแต่ละบัญชีมาบันทึกรวบรวมไว้ในบัญชีแยกประเภท เราก็จะอาศัยหลักการทั้งสองนี้เข้ามาช่วย มือก็บันทึกไป ในใจก็ท่องไปพลาง ป้องกันการบันทึกผิดพลาด ดูตัวอย่าง

เงินสด

101

พ.ศ. 2563		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ.....		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ธ.ค.	1	รายได้ค่านายหน้า	รว. 1	10,000	-	ธ.ค.	20	ค่าเช่าร้าน	รว. 3	5,000	-
	10	ดอกเบี้ยรับ	รว. 2	212	-		22	ค่าโฆษณา	รว. 3	2,500	-
		ฯลฯ						ฯลฯ			

เงินสด

101

2563						2563					
ธ.ค.	1	รายได้ค่านายหน้า	รว. 1	10,000	-	ธ.ค.	20	ค่าเช่าร้าน	รว. 3	5,000	-
	10	ดอกเบี้ยรับ	รว. 2	212	-		22	ค่าโฆษณา	รว. 3	2,500	-
		ฯลฯ						ฯลฯ			

แสดงตัวอย่างให้ดูเปรียบเทียบทั้งแบบมาตรฐานและตัวที สังเกตว่าแม้จะใช้รูปแบบตัวที แต่ข้อมูลต่าง ๆ ก็มีครบถ้วนเช่นเดียวกับแบบมาตรฐาน

เวลาเราเปิดบัญชีแยกประเภทเพื่อดูข้อมูล เราจะอ่านกันแบบนี้

วันที่ 1 ธันวาคม 2563 เงินสดเพิ่มขึ้นจากรายได้ค่านายหน้า
จำนวน 10,000 บาท

วันที่ 10 ธันวาคม 2563 เงินสดเพิ่มขึ้นจากดอกเบี้ยรับ
จำนวน 212 บาท

วันที่ 20 ธันวาคม 2563 เงินสดลดลงเพราะจ่ายค่าเช่าร้าน
จำนวน 5,000 บาท

วันที่ 22 ธันวาคม 2563 เงินสดลดลงเพราะจ่ายค่าโฆษณา
จำนวน 2,500 บาท

ไม่ถึงอึดใจ เราก็สามารถเห็นภาพรวมของเงินสดที่เรารับเข้ามา และจ่ายออกไปตั้งแต่ต้นเดือนจนถึงปลายเดือน โดยไม่ต้องไปค้นหาในสมุดรายวันทั่วไปให้เสียเวลา สังเกตช่องหน้าบัญชี เราจะบันทึกแหล่งที่มาของข้อมูลด้วยว่าอ้างอิงมาจากสมุดรายวันทั่วไปหน้าไหน

จากตัวอย่าง แม้จะมีข้อมูลเพียง 4 รายการ แต่ถ้าเราค้นหาจากสมุดรายวันทั่วไป เราต้องค้นหาจากหน้า 1 ไปจนถึงหน้า 3 โน่น กว่าจะได้ข้อมูลเงินสดครบถ้วน โอกาสผิดพลาดก็มีเยอะกว่าด้วย